

Achterhoek aan de slag met eendenkroos, mest en biogas

In de Gelderse Achterhoek draait de biobased economy al op volle toeren. Zowel op het gebied van aquatische biomassa als mestvergisting en -raffinage worden volop meters gemaakt. Een van de nieuwste activiteiten is de oprichting van het Innovatiecentrum voor Mest(verwerking) en Biogas.

Arjan Prinsen en Jan Groot Zevert (Groot Zevert Vergisting), Leon Marchal (ForFarmers), Theo Bijman (Nijhuis WaterTechnology) en Hayo Canter Cremers (CC Advies)

ForFarmers omarmt aquatische biomassa

ForFarmers R&D-manager Leon Marchal is duidelijk: aquatische biomassa – en eendenkroos in het bijzonder – geniet de volle aandacht van ForFarmers. Zo ziet het bedrijf onder meer een grote toekomst weggelegd voor eendenkroos als alternatieve eiwitbron. De Achterhoekse veevoederfabrikant heeft de biobased economy eigenlijk al decennia lang op haar netvlies staan. 'Agrogrondstoffen zijn in essentie altijd hernieuwbaar', vertelt Marchal. 'Bovendien verwerken wij als feedbedrijf meer en meer zijstromen. Aquateelt is daarbij relatief nieuw. Eendenkroos is een van de eerste vormen die wij onderzoeken vanwege positieve eigenschappen als snelle vermenigvuldiging, de hoge eiwitconcentratie en kansen voor combinatie met waterberging en mestverwerking.' ForFarmers gelooft heilig in co-innovatie en is blij dat het consortium EDV gevormd is om te komen tot commerciële eendenkroosproductie en de bijbehorende verwerking van de aanwezige eiwitten. 'Zoals gezegd zijn wij druk doende om in 2013 de pilotvalidatie af te ronden. Een aantal van onze klanten gaan in de komende periode aan de slag om de theorie ook in de praktijk te testen. De opzet is dat wij de eendenkroos niet zelf gaan verwerken in veevoer, maar dat de eendenkroos lokaal geproduceerd wordt door onze klanten en lokaal geconsumeerd wordt door hun rundvee. Eendenkroos bestaat namelijk voor 92 procent uit water en het zou te veel energiekosten met zich meebrengen om het te drogen. Wij geloven daarom in het sluiten van de lokale keten.' Marchal besluit: 'Als eendenkroos eenmaal succesvol geteeld en verwerkt wordt door onze klanten, zullen wij ook andere plantensoorten onderzoeken om zo aquatische biomassa optimaal te benutten.'

'Twee jaar geleden kwam de biobased economy voor het eerst in het zicht van het Achterhoekse Centrum voor Technologie (ACT)', vertelt ACT-directeur Martin Stor. 'Een van de actuele thema's in de Achterhoek is mestverwerking, eveneens een thema in de biobased economy. Deze regio valt op door haar 'doen'-mentaliteit. Hier test men daadwerkelijk innovatieve technologieën in de praktijk. Een van de nieuwste ontwikkelingen is de oprichting van het Innovatiecentrum voor Mest(verwerking) en Biogas dat gevestigd wordt op het duurzame bedrijvenpark Laarberg in Groenlo. Het innovatiecentrum is gesticht door Achterhoekse bedrijven en moet nieuwe ideeën bedenken en uitproberen. Het wordt voorlopig gefinancierd vanuit de bedrijven, maar wij kijken naar aanvullende financieringsmogelijkheden.'

Haalbaarheidsstudie

Hayo Canter Cremers van CC Advies verrichtte de haalbaarheidsstudie naar het innovatiecentrum. Canter Cremers: 'De raffinage van vergist mest gebeurt tot op heden met onbetrouwbare technieken. Hierdoor is nog onvoldoende rendabel. Door in het innovatiecentrum de krachten van ondernemers te bundelen kunnen wij gezamenlijk stappen voorwaarts maken.' Met de naam van CC Advies is direct ook het onderwerp aquatische biomassa in zicht. Samen met Groot Zevert Vergisting en ForFarmers (zie kader) vormt CC Advies namelijk het consortium EDV. EDV is bezig eendenkroos op een mengsel van water en mest te kweken als veevoer voor de aanwezige eiwitten. Bij Groot Zevert Vergisting in Beltrum staat een proefinstallatie voor het automatisch kweken en oogsten van eendenkroos.

Erkenning

'De laatste stap die wij moeten zetten is de Europese erkenning krijgen om eendenkroos te mogen voeren', vertelt Arjan Prinsen van Groot Zevert Vergisting. 'Dit is de laatste stap naar de daadwerkelijke verkoop van eendenkroos. Het is natuurlijk fantastisch dat iets wat in 2009 als een haalbaarheidsstudie begon, nu in de praktijk blijkt te werken. Als Groot Zevert Vergisting hebben wij een belangrijke bijdrage geleverd door tachtig procent van de technologie te leveren. Maar ondaraan de streep geldt dat geen deelnemer in het consortium zonder de ander kan.'

'Een van de laatste drempels die wij gezamenlijk slechten is het op zijn plaats houden van de eendenkroos op grote oppervlakten', voegt Canter Cremers toe. 'Het concept heeft zich verder bewezen. Wij beschikken over een uitstekende concurrentiepositie, zowel door onze geheime receptuur als door drie jaar ervaring. De ultieme droom is om uiteindelijk als dé volledige eiwitbron voor de veevoederindustrie in heel Nederland te fungeren. Persoonlijk ben ik tevreden als wij binnen vijf jaar produceren op een oppervlakte van duizend hectare.'

'Daarbij hopen wij komend jaar eendenkroos als product voor het eerst te verkopen', besluit Prinsen. 'Wij zullen in een vijver van een halve hectare starten met de productie. In 2013 hopen wij nog vier à vijf van dergelijke vijvers operationeel te krijgen. Eendenkroos is namelijk een perfect product om de agrarische kringloop te sluiten.'